

**Ο Περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των
Ασθενών Νόμος του 2005
Νόμος 1(Ι)2005**

Κάθε ευνομούμενη πολιτεία έχει καθήκον να προστατεύει και να κατοχυρώνει τα ανθρώπινα δικαιώματα των πολιτών της. Έτσι και η Κυπριακή πολιτεία δε μπορούσε παρά να κατοχυρώσει ένα από τα βασικότερα δικαιώματα, όπως είναι το δικαίωμα στην υγεία. Δικαίωμα που αποτελεί βασική θεμελιακή αρχή και υποχρέωση που το κράτος οφείλει να παρέχει, στους πολίτες του, μέσα από ένα αποτελεσματικό και αποδοτικό σύστημα υγείας, το οποίο να αντανακλά ανθρώπινες αξίες, να είναι κοινωνικά δίκαιο και να παρέχει καθολική κάλυψη στον πληθυσμό.

Ο Περί της Κατοχύρωσης και της Προστασίας των Δικαιωμάτων των Ασθενών Νόμος του 2004 (Ν.1(Ι)/2005 υπαγορεύτηκε από την επιταγή των καιρών για κατοχύρωση των ανθρώπινων αξιών που πρέπει να αντανακλώνται στο εθνικό σύστημα υγείας. Ο πρωτοποριακός αυτός νόμος είναι το αποτέλεσμα της κοινής και συναινετικής προσπάθειας της Κοινωνίας των Πολιτών, της Εκτελεστικής Εξουσίας και της Νομοθετικής Εξουσίας. Υπόβαθρό του αποτέλεσαν η εγχώρια ισχύουσα νομοθεσία, η Χάρτα Δικαιωμάτων των Ασθενών της ΚΙΔΔΑ, η «Χάρτα της Ρώμης», καθώς επίσης και αριθμός διεθνών διακηρύξεων και πράξεων.

Με το Νόμο αυτό κατοχυρώνονται αυτόνομα δικαιώματα των ασθενών που πρέπει να τυγχάνουν σεβασμού από τους παροχείς υπηρεσιών υγείας κατά τη φροντίδα υγείας και επίσης συστήνονται αποτελεσματικοί μηχανισμοί για την παρακολούθηση του σεβασμού των δικαιωμάτων αυτών. Δεν καλύπτει θέματα που χρήζουν ιδιαίτερης πρόσθετης ρύθμισης, όπως ψυχικές ασθένειες, μεταμοσχεύσεις κλπ,

Είναι αναγκαίο να σημειωθεί ότι ο Νόμος δεν ορίζει την αρμοδιότητα εξέτασης θεμάτων που αφορούν ιατρική πραγματογνωμοσύνη ή ιατρική αμέλεια ή αίτημα για καταβολή αποζημιώσεων ή λήψη πειθαρχικών μέτρων για οποιοδήποτε θέμα για το οποίο αρμοδιότητα έχει το Πειθαρχικό Συμβούλιο του Παγκύπριου Ιατρικού Συλλόγου ή άλλη αρμόδια Αρχή.

Ο νόμος προβλέπει επίσης τη σύσταση αποτελεσματικών μηχανισμών, [Λειτουργού Δικαιωμάτων των Ασθενών](#) και [Επαρχιακών Επιτροπών Εξέτασης Παραπόνων](#), για την παρακολούθηση του σεβασμού των δικαιωμάτων των ασθενών.

Ο κάθε Κύπριος πολίτης έχει δικαίωμα να γνωρίζει, ποια είναι τα δικαιώματα που απορρέουν από το νόμο αυτό, έτσι ώστε να μπορεί να τα διεκδικεί και να τα απαιτεί μέσα στα πλαίσια της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που του παρέχεται. Με γνώμονα τη σωστή πληροφόρηση του πολίτη, το Υπουργείο Υγείας εξέδωσε ένα εύχρηστο βιβλιάριο «το Χάρτη Δικαιωμάτων των Ασθενών» που περιέχει όλες τις διατάξεις του νόμου, περιλαμβανομένων και εκείνων που αφορούν το μηχανισμό ελέγχου, σε πιο απλή και κατανοητή γλώσσα, έτσι και ο

πιο απλός πολίτης να μπορέσει να γνωρίσει και διεκδικήσει τα δικαιώματα του αυτά.

Σε κάθε νοσοκομείο έχει ορισθεί Λειτουργός Δικαιωμάτων των Ασθενών u

1. Λειτουργός Δικαιωμάτων Ασθενών

Κάθε Κρατικό Νοσοκομείο είναι στελεχωμένο με Λειτουργό Δικαιωμάτων των Ασθενών, ο οποίος έχει καθήκον να παρέχει συμβουλές και βοήθεια σε ασθενείς με στόχο τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων τους. Επιπλέον, επιλαμβάνεται παραπόνων που χρήζουν κατά την κρίση του άμεσου χειρισμού, ειδάλλως τα παραπέμπει στην Επαρχιακή Επιτροπή Εξέτασης Παραπόνων για κατάλληλο χειρισμό ή περαιτέρω διερεύνηση.

Αποστολή Λειτουργού είναι να ασκεί τα καθήκοντά του με αμεροληψία και αφοσίωση στο καθήκον και να προωθεί την καλύτερη δυνατή λύση με γνώμονα πάντοτε τη διαφύλαξη των δικαιωμάτων του ασθενή.

Ο Λειτουργός Δικαιωμάτων Ασθενών με βάση τη διερεύνηση που διεξάγει, καθοδηγεί και ενημερώνει το ιατρικό, παραϊατρικό, νοσηλευτικό και διοικητικό προσωπικό, συμβάλλοντας έτσι στον έγκαιρο εντοπισμό και την αποτελεσματική επίλυση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα ιατρικά ιδρύματα. Το κρατικό ίδρυμα υποχρεούται να συμμορφώνεται στις συστάσεις του Λειτουργού και να προβαίνει στις δέουσες ενέργειες για την επίλυση των ζητημάτων που ανακύπτουν παρακωλύοντας την εύρυθμη λειτουργία του.

Με τη σύσταση του θεσμού του Λειτουργού Δικαιωμάτων των Ασθενών γίνεται ένα σημαντικό βήμα στη βελτίωση της παραγωγικότητας των υπηρεσιών και των φορέων του Υπουργείου Υγείας, τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας των προσφερόμενων υπηρεσιών.

2. Επιτροπές Εξέτασης Παραπόνων

Αποστολή των Επιτροπών Εξέτασης Παραπόνων (Ε.Ε.Π.) είναι η αποτελεσματική παρακολούθηση και η διασφάλιση του έμπρακτου σεβασμού των δικαιωμάτων οποιουδήποτε προσώπου προσφεύγει σε παροχέα φροντίδας υγείας ή ιατρικό ίδρυμα περιλαμβανομένου όσο του ιδιωτικού τομέα.

Λειτουργεί μία πενταμελής Επιτροπή τετραετούς θητείας σε κάθε επαρχία και στεγάζεται στα κατά τόπους κρατικά ιατρικά ιδρύματα. Οι Επιτροπές είναι αρμόδιες για τη διερεύνηση παραπόνων σε πρώτο και δεύτερο βαθμό που αφορούν στον ιδιωτικό τομέα, καθώς και σε δεύτερο βαθμό παραπόνων που αφορούν στα κρατικά νοσοκομεία και είτε διαβιβάζονται σε αυτές από το Λειτουργό Δικαιωμάτων των Ασθενών είτε αφορούν παράπονα ασθενών που δεν ικανοποιήθηκαν από την απόφαση του Λειτουργού. Οι αποφάσεις της Επιτροπής κοινοποιούνται γραπτώς στον ασθενή και τον επηρεαζόμενο παροχέα υγείας.

Η παρέμβαση των συνιστώμενων Επιτροπών προβλέπεται να καταστεί ιδιαίτερα ουσιαστική. Ο ρόλος του Σώματος είναι η εξέταση παραπόνων και καταγγελιών που αφορούν την παροχή υπηρεσιών προς ασθενείς αλλά και η διερεύνηση και συγκέντρωση σχετικών στοιχείων, να καταγράφει παθογόνα αίτια, να διατυπώνει τα προβλήματα και να εισηγείται πρόσφορες και κυρίως βιώσιμες λύσεις για την αντιμετώπισή τους. Επομένως, βασικός στόχος τους Σώματος είναι να καταστεί συμμετέχος και συντελεστής αλλαγής στην προσπάθεια για την αναδόμηση του συστήματος υγείας και την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών προς τον πολίτη.